

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 kedd utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésekre visszajelzést
 vagy megválaszra nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

Kezdődik a munka.

Az országgyűlés megnyitásáig alig lesz a politikának számbavehetőbb eseménye. A szélesenedet az a néhány pótválasztás töri meg, mely most fog lezajlani a vidéken. Vasárnap meg is indult a pártok részéről az aránylag csöndes agitáció e mandátumok megszerzéseért.

A kormányelnököt most már hidegen hagyja a mandátumok sorsa, Gróf Khuen Héderváry vasárnap öccse szlavóniai birtokára utazott s ott pihenni ki a választások fáradalmait. Elutazása előtt egy bécsi lap munkatársa előtt nyilatkozott a kormányelnök a parlamenti helyzetről.

Gróf Khuen Héderváry a legjobb szinben látja az ország jövőjét és szilárdnak látja a kormány pozícióját az új Házban. Az ellenzékétől nem fél a kormány, de egyúttal azt a kérelmet intézi hozzá a miniszterelnök, hogy a többséget ne zavarja a munkában inparlamentáris, erőszakos eszközökkel. Ha nem obstruál az ellenzék, úgy a kormány az ő parlamenti ellenőrzésük jogát a legmesszebbmenő tiszteletben tartja. Am obstrukció esetére tudni fogja a kormány, hogy mit tegyen. A legsürgősebb feladatnak tartja az indeminálás az új ujonctörvény és a Balkán szerződés elfogadtatását. A választói jog megoldásáról nyilatkozni fog a trónbeszéd. Az annexiót csak a télen tárgyalják.

Ez a miniszterelnök nyilatkozatának a lényege.

Az ellenzék részéről vasárnap megszólalt Apponyi, a ki Halason tartott beszédet Babó Mihály Kossuth-párti jelölt érdekében. Apponyi konstataálta a kormánypárt nagy sikerét, de tiltakozott az eszközök ellen, a melyekkel az ország nagyrészeben a kormánypárt győzelmét aratta. Apponyi azt mondja, hogyha egyenlő eszközökkel küzd a kormánypárt és ellenzék, úgy lehetlenség lett volna a kormány óriási többsége.

Pótválasztások. Apponyi Albert gróf vasárnap a halasi és keceli kerületben volt s a Kossuth-párt ottani jelöltjei, Babó Mihály és Pozsgay Miklós érdekében beszédet tartott. — Békéscsabán Achim András programbeszédében bejelentette, hogy megválasztása esetén támogatni fogja a kormányt és megakadályozni kívánja az obstrukciót.

Borzalmas katasztrófa Bucsa és Brátka között.

Négy halott hat sebesült.

A nagyvárad—kolozsvári vonalon, Brátka és Bucsa kis állomások között, erdőkoszorus bércek alján borzalmas vasuti szerencsétlenség történt. Egy tévesen elindított kolozsvári tehervonat a jád völgyi faipartelep kanyarulatánál beleszaladt a nyílt pályán veszteglő vaggonsorba. A rémes szerencsétlenségnek

*négy halottja
 és öt sebesültje*

van. Véresfejl halottak, akik szétzuzott tagokkal fekszenek a töltés mentén s fagyott arcukon remeg a fátyalfény, mind-mind a magyar vasutas csodás önfeláldozásának, legendás kötelességtudásának vértanui.

Katasztrófa a hegyek között.

— Kiküldött tudósítónktól. —

Délután három órakor a nagyvárad kir. ügyészség rövid telefonértesítést kapott Brátkáról. Janca Gyula körjegyző megrendítő szerencsétlenségről tett jelentést:

Brátka és Bucsa között két tehervonat összeütközött. Eddig négy halottat huztunk ki a romok közül és sok a sebesült.

Dr. Szolnok Jenő kir. ügyész és dr. Bazala Béla vizsgálóbíró társaságában utazott a szerencsétlenség helyére e lap munkatársa. A vonat égbenyuló bazaltsziklák mentén félelmetes szakadékok közt visz Brátka felé. Az állomáson még nyoma sincs semmi szerencsétlenségnek. Vidám gyerekek szaladgálnak, szamocát árulva s rendben végzik munkájukat a vasutasok. Aztán még tíz percig meggyünk. A Stern Dezső-féle jád völgyi faipartelep előtt rémséges kép vár ránk. Az utasok izgatottan, jajveszékelve ugrálnak ki a vonatból, az asszony nép hangosan sir.

A szerencsétlenség helyén.

Balról roppant szikla, mint egy titáni sir-emlék mered fenyőkoronájával a felhők közé. Szemben szelid síkság. Piros tetejű apró házak, messzebb egy egy zsupos kulipintyó. Ez a faipartelep. Ötven lépésnyire a vágányoktól.

Ez a pályatér környéke hajmeresztő látvány. A töltés mellett kerekükkel felfelé fordult rozsdavörös teherkocsik. Ő-hat összevissza egymás hátán. Körülötte 20 szétroncsolt testű véresszűgyű szarvasmarha. Amott egy lábatörött rémesen bögő szegény pára. Főnt a négy méternyi magasságu töltésen a féloldalra billent nagy mohamed mozdony. Még a kéményen karikázik a fehér füst. A farához csatolva a szénkocsi. Mögötte emeletmagasan egy-

másra torlólv két vagon. A fala mindegyiknek pozdorjává zuvva, teljesen széforgácsolva. Acéltengelyei meggörbültek, a kerekék széthulltak. A gép fekete testén aranyosan csillog a száma.

3804 III. 400
 A. I.

Itt még úgy ahogy épen látszik a Jk. 68627. sz. lőré kocsit, emitt a 87901 számú vagon, amelyben a marhákat szállították. A pályatest tövében lisztes zsák egész halommal, s forgácsa hasadozott tűzifa.

A hegy alatt karvastagságu kötelekkel munkások egész raja huz egy teherkocsit:

— Hé — rupp!

Leemelik a vágányokról. Sietve, lázasan, mert a romok közt ember van. Halott.

Halottak.

Az ipartelep közelében ponyvával letakarva a három halott. Jön az ügyész meg a vizsgálóbíró. A munkások felve emelik le az áldozatokról a leplet. Isszonytató. Három véres, kormos fej. A pillája mindegyiknek felakadva. Megüvesedett szemükre aludt vér tapad. A vasutas bluzuk szerte tépve. Egyiken kékfehér csikos zubbony. Odalép szomoruan Jób Gábor, a brátka állomásfőnök és magyar. Elmondja a halottak nevét:

Kovács Ferenc fékező
 (nagyvárad)

Tóth József kisegítő fékező
 (nagyvárad)

Kudor Ferenc pályamunkás
 (farmosi)

Egy halott még a roncsok közt van, Most szabadítják ki:

Halász Gyula fékező,
 (nagyvárad)

Mily megrázó! A keze halottaiban is a féken pihen s szájában a sip. Így ölte meg hivatásának hűséges teljesítése közben a vonat. Így ölte meg valamennyit. Ha nem fékeznek, hanem leugranak, megmenekülnek. De ragaszkodtak a szabályokhoz szegények.

És Kudor Ferenc! Kudor Ferenc egy hajtányon ült több munkással, továbbá Sebestyén és Boér osztálymérnökökkel. A hajtány az 569-es vonat mögött állott s amikor észre vették a veszedelmet leugrottak mind. Elkerültek a bajt. De a műszerek a kis hajtányon maradtak. A műszerek! És Kudor visszafutott, hogy megmentse a mérnökök eszközeit. És a vonat összelapította.

(A sebesültek.)

A katasztrófa pillanatában sebesült meg Boér mérnök, aki tanuja volt a nagy szerencsétlenségnek. A pályatest mellett állt. Egy

lezuhant vagon a táviródrótot tépte el. A drót a mérnök arcába pattant s a homlokán mély sebet vágott.

Az 561-es mozdonyvezetőjét *Fazekas Imrét* a kazánhoz csapta a zökkenés. A mellén szenvedett zuzodást.

Okos Gyula kissebesi fékező, *Tóth Sándor* az 561-es vonat vezetője (nagyvárad) *Buzás Ferenc* bánfihunyadi fékező, *Gere János* nagyvárad fékező súlyosan megsérültek.

Gere János a romok közül vágta ki magát, *Buzás Ferenc* pedig egy szilánkká zuzodott kocsni alá került és segítség nélkül menekült horzsolás árán.

Nagy kitüntetésre tette magát érdemessé egy derék ember: *Szilágyi György*, az 561-es zárfékező, aki a katasztrófa pillanatában megőrizve lélekjelenlétét leugrott, és futott vissza felé. Már rohogott utánuk

egy harmadik vonat

ugynevezett fa-különvonat, amely *menthellenül belerohan a vonalba*, ha *Szilágyi György* vészjelekkel fel nem tartóztatja. Így azonban a hosszú vonatot sikerült megmenteni.

A sebesülteknek dr. *Katona Gyula* caucsei pályaorvos nyújtotta az első segítséget. Azután *Joó Gábor* állomásfő értesítésére Nagyváradról, *Mesótelegről* érkeztek orvosok, s megjött *Jármay* kolozsvári üzletvezető a segélyvonattal.

Mit mond az üzletvezető.

Jármay Béla kolozsvári üzletvezető *Váczy István* ellenőr, *Fellner* felügyelő 50 műhelymunkás kíséretében érkezett. Nemsokára Nagyváradról is jött 40 műhelylakatos. Az üzletvezető *Joó* állomásfőnök jelentését meghallgatván, azonnal megkezdte a vizsgálatot.

Tudósítónknak *Jármay* üzletvezető volt szives nyilatkozni a katasztrófa okáról:

— Itt a járvölgyi ipartelep előtt — nyomd — megállt az 569-es vonat. Leakasztották róla 20 kocsit, amelyet a mozdonyvezető az iparvágányon tolatott. A sineken maradt 30 kocsni. Mig ez a szerelvény a vonalon vesztegelt, az 561-es kezelővonat hátulról normális sebességgel rohogott. A kanyarulat miatt az utolsó pillanatban vette észre a veszedelmet. Már nem volt mentség. Belerohan a kocsisorba. Az eddigi adatok szerint a végzetes hibát *László Mihály forgalmi hivatalnok* követte el, akit az állásától felfüggesztettem.

(Rossz a harangjel)

László Mihálynak az állomást nem szabad elhagynia. A vizsgálóbíró az új folyamán hallgatta ki:

A szerencsétlenség oka más információ szerint az, hogy a szolgálattevő *László* megfeledkezett róla, hogy *Bucsa* és *Brátka* közt nyílt vonalon az 569-es tolatási művelet végez és elindította a vonatot. Ez a vonat az erős ívben kanyarodó uton nem láthatott előre. A helyszínen a tulajdonképpeni ok az, hogy az 569-es zárfékező nem fedezte a vonatot hátrafelé.

László különben azzal védekezik, hogy rossz a harangjelzés. Azt állítja hogy hallotta a harangütést mely azt jelenti, hogy indíthat.

A halottakat valószínűleg Nagyváradra szállítják s itt nagy pompával temetik a vasutasok.

Kurtaszoknyás kisleány.

Nagyváradra szöktetett kisleány.

A nagyvárad rendőrkapitánysághoz érdekes, pikáns távirat érkezett ma délelőtt Szatmárnémetiből.

Rendőrkapitányság Nagyvárad.

South Anna 15 éves dohánygyári munkásleányt *Budai János* nagyvárad kömüvessegéd Szatmárnémetiből Nagyváradra szöktette. Kérjük azonnali felkutatását.

Szatmárnémeti rendőrkapitányság.

Elenyér Ferenc bürgyi főkapitány nyomban elrendelte az elszöktetett leány felkutatását. *Vas Albert* detektív vette nyakába a várost. Hamarosan megállapította, hogy a *Budai-csálád* a *Kolozsvári* utcán lakik.

— Itthon van a fiatal-pár? — kérdezte ártatlan arccal a detektív. A *Budai* család tagjai nehezen tudták palástolni zavarukat. Letagadtak mindent, de a detektív már tisztában volt a dologgal. Ment a városba, a sétateretekre, felkutatott minden zugot, ahol szerelmesek csak megfordulhatnak. A *Rhédey*-kertben bizalmas kettesben talált egy fiatal párt.

— *Annuska! Annuska!* — kiáltotta a detektív. A leány megrebbenve fordult hátra. Elárulta magát. Ő volt az, *South Anna*. A detektív felezőítésára a szerelmesek a kapitányságra mentek. Kurtaszoknyás, kerekpü kisleány *South Anna*, sirva állt *Jánossy kapitány* elé, aki rendre kihallgatta. Előadta a megszöktetett kisleány, hogy nagyon szerelmes lett *Budai János*ba, aki ott dolgozott Szatmárnémetiben. A szülei azonban hallani sem akartak erről a szerelemtől, s ő nagy fiatal-sága miatt. Erre közös elhatározással megszöktek. *Budai János* testvérénél laktak most a *Kolozsvári* utca 128 ik szám alatt, mint férj és feleség. Ugy határozták el, hogy majd három év múlva megesküsznek.

A kurtaszoknyás menyecske mézesheiteit a rendőrség azonban megzavarta, egyelőre a kapitányságon tartották és táviratoztak Szatmárnémetibe, hogy jöjjenek a kis szökevényért.

UJDONSÁGOK.

* A nyomdászok sztrájkja. Mint már jeleztük, a nyomdatulajdonosok és munkásaik megkötötték az egyezséget. A kisebb nagyvárad nyomdáiban már megindult a teljes üzem; a négy legnagyobb nyomda azonban amelyben a hírlapokat állítják elő s amelyek a szedők legnagyobb részét foglalkoztatják: nem fogadta vissza munkásait. Nem pedig azért, mert a szedők azt követelik, hogy a *Nagyvárad* nyomdájának évtizedek óta hű alkalmazottját bocsássák el, amiért az becsülettel megmaradt munkája mellett és kitartott a tulajdonosok ellen folytatott harcban. A négy lapnyomda becsületbeli kötelességének tartja, hogy hű embere mellett szolidaritásban maradjon s egy családot kenyerétől megfosztani ne engedjen. Azt hisszük, a közönség tisztességérzete is helyes elhatározásunkat s megbocsátja nekünk, hogy még pár napig fogyatékosabb kiállításban jelenünk meg. Gondoskodunk azonban, hogy pár nap múlva oly kiállításban jelenjünk meg, amellyel őket bőségesen kárpótoljuk. — Egyebekben nyomtatványok már mind a négy lapnyomdában fölvételnek és pontosan elkészítetnek.

* *Fetser* püspök Csabán. *Fetser Antal* nagyvárad főlshentelt püspök szombaton *Spett Gyula* kanonok, *Bréhm Lőrinc*, *Mazurek Gyula* udvari lelkészek, *Knie Antal* esperes kíséretében Csabára utazott, az ottani új, gyönyörű székesegyház főlshentelésére. A főpapot nagy ünnepséggel fogadták; a vasutnál *Debreczeni István* főszolgabíró és *Pándes István*, az egyházközség világi elnöke üdvözölték és hatalmas, daltás bandériummal kísérték a városba. Aznap délután a papság, a püspökkel élén, elvégezte az új templomban elhelyezendő ereklyék ájtatosságát, vasárnap délelőtt pedig végement a nagyszerű új templom főlshentelése, fényes közönség jelenlétében. A reggel 8 órától délután 2 óráig tartó szertartás után, amely alatt *Pálffy Béla* gyomai plébános mondott magasan szárnyaló beszédet, — *Nemeskey Andor* plébános pompás disztribúciót adott, délután *Fetser* püspök látogatásokat tett, hétfőn pedig a kérmálás szentességét osztotta ki több mint ezer nyolcszáz hívő között. Tegnap este a püspök, akit utjában mindenütt lelkes ováció vett körül, visszatért Nagyváradra.

* Alispánválasztás előtt. Biharvármegye törvényhatósága szerdán, 15-én rendes nyári közgyűlésén tölti be az üresedésben lévő alispáni állást. A közgyűlés előtt, 14-én a törvényhatósági bizottságnak a nemzeti munkapárthoz tartozó tagjai délután 5 órakor a Pannonia éttermében értekezletet tartanak. Az alispánválasztó közgyűlésen s már az értekezleten is, jelen lesz *Tisza István* gróf, *Beúthy László* dr. s a megyei körlet több előkelősége. Az egyedüli jelölt, *Fráter Barna*, akinek installációja után a megyei tisztikar 15-én déli 12 órakor fog tisztelegni az új alispán előtt.

* Kiosztották a 60.000 koronát. A városbázán tegnap nagy örömmel volt a tisztviselők egy részének, már t. i. azoknak, akik kisebb-nagyobb összegben részesültek a 60.000 korona államegélyből. Nagyvárad város házipénztára ugyanis tegnap fizette ki az államegélyből a tisztviselők részére a közgyűlés által megállapított összeget. Egyik-másik kétezer koronán felüli összeghez jutott, de bizony sokan vannak, akik semmit sem kaptak a 60.000 koronából. Érthető, hogy ezeket nem a legkelemesebben érintette a nagy osztorkodás. A városi tanács ezúttal csak azokat az összegeket osztotta ki, amelyek teljesen a miniszteri rendelet alapján lettek megállapítva. A miniszteri rendeletről eltérő járulékok kifizetését függőben hagyták, míg a belügyminiszter jóváhagyja a közgyűlés határozatát.

* A repülők vasárnapja. A budapesti repülőversenynek különösképpen kedvezett az elmúlt vasárnapi délután, szélszél állott be és a versenyző aviatikusok pompás repüléseket mutattak be, minden baleset, szerencsétlenség nélkül. Az utazási verseny ugyan elmaradt, de gyönyörű produkciókat végeztek *Paulhan*, aki 149 méter magasságba szállt, *Latham*, aki csónakszerű gépen még magasabbra emelkedett *Móser*, s *Pischof Amerigo* és *Wagner* ajlasúági versenybe tűnik ki, *Euihrot* a gyorsasági versenyben győzött, ugyezintén *Waschalovszky* is. Szencziacs volt a terhelési verseny. *Paulhan Gróf Károlyi Mihály* szállt fel, majd *Andrássy Géza* gróffal, *Károlyi Imre* gróffal és másokkal. felszállt *Kutassy*, az eddig sikertelenül kísérletező magyar aviatikus, körül is repült négy kört — azonban nem magában ülve. Tetszett a közönségnek *De Laroche* báróné repülése, mely mintegy 10 percig tartott.

* A Szacsavay utcai gyógyszerész. A közegészségügyi szakbizottság tegnap délután dr. *Konrád Márk* elnöke alatt ülést tartott,

Első nagyvárad kenyérgyár

Jókai-u. 17. sz. alatt.

Telefon: 949. Telefon: 949.

Tisztelettel értesítjük Nagyvárad város t. közönségét, hogy a vidéken sehol nem látható, óriási kiterjedésű, villanyerőre berendezett **Első nagyvárad**

kenyérgyár

gyártmányai a következő árak lett árusítatnak:

1 kg. fehér kenyér **36 f.**, félbarna **30 f.**, barna **25 f.**, tiszta rozs kenyér **28 fillér.**

Az első nagyvárad kenyérgyár minden időben **friss, izletes** termékei a következő helyeken kaphatók:

- Blau F. Sándor Bodega, Nagypiacztér.
- Balázs Mártonné kereskedő, Sztaroveczky-u.
- Fellner József csemege-üzlet, Szarvas-sor.
- Feuer Bertalan kereskedő, Fő-utca.
- Fülöp Lipótné kereskedő, Csengeri-utca.
- Grósz Izidor kereskedő, Körözs-utca.
- Grünvald Mórné és Társa kereskedő, Kolozsvári-utca.
- Jakobovits Adolf kereskedő, Kolozsvári-u.
- Jenny Nándor kereskedő, Sztaroveczky-u.
- Kohn Dávid kereskedő, Sánc-utca.
- Kutassy Lajos kereskedő, Ter. Jy-utca.
- Klein Mór kereskedő, Kolozsvári-utca.
- Klein József, Pál-utca.
- Lebovits bodega Zöldfa-utca.
- Petrovics Mihály kereskedő, Fő-utca.
- Rosenthal Samu kereskedő, Kapucinus-u.
- Róth Albert kereskedő, Kolozsvári-utca.
- Stolcz Henrik kereskedő, Hattyu-utca.
- Silberstein Arnold kereskedő, ert.
- Sch Lipót pékmester, ert-u.
- Vasszerstrom Arnold kereskedő, Bányasor.
- Veisz Emánuel kereskedő, Szaniszló utca.
- Vasvári Ferenc kereskedő, Széles-utca. Fő-lerakat.
- Reich Sándor kereskedő, Szt.-János-utca.

Uradalmi nagyvendéglő bérbeadás a

Székelyhid nagyközség főpiaczán fekvő

uradalmi nagyvendéglő

1911. január 1-től újabb három évre

haszonbérbe kiadó.

Reflektánsok ajánlatait legkésőbb folyó évi július 1-ig adják be az uradalom számtartói hivatalba, ahol is a feltételeket tartalmazó szerződés is megtekinthető.

Kertmegnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség b tudomására hozni, hogy folyó n

14-én szombaton este

a **Nemzeti Szálloda** arnyas kerthelyiségét

ünnepelesen megnyitottam

egy elsőrendű cigányzenekar közreműködésével. Minden este változatos műsorú mozgófénykép előadás. Egyben felhívom a t. közönség figyelmét tisztán kezelt saját termesü borainra és kitűnő magyar kenyérmre.

Társas ebédek és vacsorák a legfi-gyelmesebb kiszolgálás mellett polgári arakban. Abonensek étlap szerint előnyö-s n megálapított árban lesznek kiszolgálva.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri kiváló tisztelettel

Kecskeméti István

vendéglős, a Nemzeti szálloda, étterem és kavéház bérője.

Biztos, gyors, ártalmatlan hatásos szépitősser egyedül

a **Lédig-féle** alabastrom arc-crème

1 tégely 1 korona, alabastrom szappan 1 drb 80 fillér. Kiválónan alkalmas szeplő, máj-folt és arcfehéritésre

o o Egyedüli raktár a készítőnél o o

LÉDIG ÁRPÁD arany kereszt gyógyszer-tára,

Nagyvárad, Szt. László-tér (Városháza mellett.)

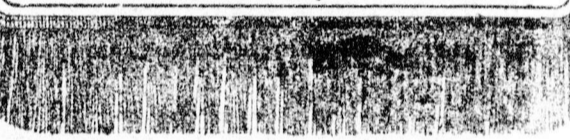
34

Gyertyánliget Máramaros- megye

a legszebb, leg egészségesebb, klimatikus erdei hegyi gyógyhely, asványfürdő és vizgyógyintézet.

Ésoddiatos szép magas fekvés, por- és szélmentes, ónoda, csöke levél, kímélő és könnyen emésztő leveles vendégházak. Teljesen berendezett vizgyógyintézet. Legújabb állapotban gyógyfürdő: vérkeringés, asphy, légzőrendszer, neurasthenia, gyermek-bajok és női betegek számára. Kényelmes, szűcs lakások és igen jó ellátás. Igen mérsékelt árak. — **Idény: május-október.** Vasárnap: Nagy-Bocskó, Gyertyánliget. — **Ellátás:** 1. Olcsó árak és foglalkoztatás. 2. Nyílt egyszobás és bérleti szobák. 3. Késeli vasutállomás és jó kocsmák. Intercurban telefon. **A fűrdőigazgatóság.**

Gyorsan pusztul a bőr sezt **On bánja,**
Ha Fernolent NIGRIN-jét nem használja.

Flegman Ármin

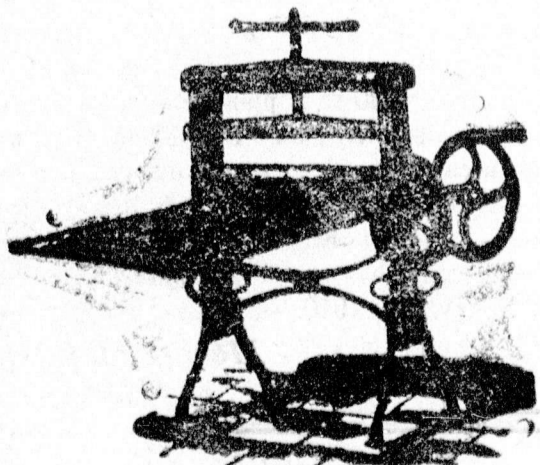
női-divatáruház a legszebb ruhaszövetek, bluzok és felöltők tárháza.

Alapított 1888.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut.

Kézi hajtású „Jégkészítő-gép“ állandó működésben. Megtekinthető az üzletben.

Jégszekrények legújabb szer-
kezzettel.

FAGYLALT-GÉPEK.
Kerti vasbutorok.
GUMMI CSÖVEK.

John-féle mosó- mángorló- és
facsaró-gépek.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

